

Asia: VN/30737/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi huoltovarmuuden tavoitteista

Lausunto

Lausunnot lukuun 1. Johdanto

-

Lausunnot lukuun 2. Huoltovarmuuden toteuttamisen lähtökohdat

Caruna kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston päätösluonnokseen huoltovarmuuden tavoitteista. Caruna on samaa mieltä luonnospäätöksen kanssa siitä, että huoltovarmuuden muuttunut toimintaympäristö vaatii asettamaan etusijalle ja kehittämään etenkin kriittisen infrastruktuurin ja palveluiden suojaamista, kyberturvallisuutta, kriittisimpien hyödykkeiden saatavuutta sekä vastaamista nopeasti muuttuviin hybridiuhkiin (luku 2.1).

Tähän peilaten Caruna haluaa huomauttaa sähkön siirto- ja jakeluverkkojen puutteellisesta huomioimisesta päätösluonnoksessa. Caruna näkee, että sähköverkot, niiden toimintavarmuuden kehittäminen ja investointien mahdollistaminen tulisi huomioida paremmin (alla luvussa 4 tarkemmin).

Lausunnot lukuun 3. Kehittämiskohteiden taustat ja tavoitteet

-

Lausunnot lukuun 4. Toimialakohtaiset huoltovarmuustavoitteet ja kehittämiskohteet

Caruna näkee sähkön siirto- ja jakeluverkkojen roolin huomioimisen päätösluonnoksessa riittämättömänä. Kuten ehdotuskin luvussa 4.1 toteaa, energiajärjestelmä sähköistyy ja tuuli- ja aurinkoenergian tuotanto lisääntyy nopeasti. Kokonaisuudessaan yhteiskunta sähköistyy ennenäkemätöntä vauhtia. Maltillistenkin ennusteiden mukaan sähkönkulutus kasvaa 50 % 2040 mennessä samaan aikaan, kun siirrymme fossiilisesta energiasta uusiutuvan energian käyttöön. Esimerkiksi pelkästään Carunan jakelualueella sähkönkäytön kasvu näkyi vuonna 2023 52 % kasvuna kulutuksen ja tuotannon liitettävyykselyissä (keskijännite- ja suurjänniteliittymät).

Sähkөөn vahvasti perustuva energiajärjestelmä tarkoittaa sitä, että vaatimukset sähköjärjestelmän toimintavarmuudelle kasvavat entisestään yhteiskunnan kriittisten toimintojen kuten sairaaloiden, tietoliikenneverkkojen ja maksujärjestelmien turvaamiseksi. Tähän kokonaisvaltaiseen yhteiskunnan sähköistymiseen lukeutuu myös lämmityksen sähköistyminen, joka on nopeaa. Ehdotuksessa on mainittu lämmöntuotannon riippuvuus sähköenergian saannista, mutta huomiota voisi vielä kiinnittää enemmän sen nopeasti kasvavaan rooliin.

Yhteiskunnan sähköistyminen tarkoittaa myös ennennäkemätöntä painetta sähköverkoille, niin siirto- kuin jakeluverkoillekin. Jotta lisääntyvä kulutus ja sähköntuotanto voidaan liittää verkkoon kestävästi, sähköverkkoihin on pystyttävä investoimaan riittävästi. Tämä on välttämättömyys verkkojen resilienssille, mikä mahdollistaa verkkojen toiminnan riittävällä tasolla myös erilaisissa häiriötilanteissa. Tämä edellyttää kanta- ja jakeluverkkoyhtiöiden investointikyvyn turvaamista myös tuleville vuosikymmenille. Pelkästään Carunan verkkoalueella uusiin liittymiin, kapasiteetin lisäykseen ja verkon saneerauksiin liittyvä investointitarve on kokonaisuutena yli kaksi miljardia euroa vuoteen 2035 mennessä.

Uusiutuvan energian kasvava määrä tarkoittaa myös entistä sääriippuvaisempaa ja hajautetumpaa tuotantoa – näin ollen sähköverkkojen toiminta- ja toimitusvarmuutta on kehitettävä edelleen, jotta huoltovarmuus toteutuu häiriöttömästi.

Luonnospäätös mainitsee myös, että kysyntäjoustop ja energianvarastoinnin kehittäminen on varmistettava (4.1 Energiahuolto). Sähköverkoilla on merkittävä rooli myös joustoratkaisujen mahdollistamisessa, ja tämä on osa tulevaisuuden investointitarpeita.

Lisäksi Caruna haluaa huomauttaa, että varaosahuolto voisi olla vielä selkeämmin omana osionaan tekstissä, esimerkiksi luvussa 4. Esimerkiksi poikkeusoloissa sähkönjakelun palauttaminen edellyttää riittävästi ammattitaitoisia korjaajia sekä varaosia. Osaavien henkilöiden ja materiaalien saatavuus on kriittistä huoltovarmuudelle toiminnan turvaamisessa.

Lausunnot lukuun 5. Huoltovarmuustoiminnan rahoitus ja kehitys

-

Lausunnot lukuun 6. Valtioneuvoston tavoitteiden seuranta

-

Muut selontekoa koskevat yleiset kommentit

Caruna kiittää mahdollisuudesta lausua päätösluonnokseen huoltovarmuuden tavoitteista ja pitää tärkeänä, että päätösehdotus nostaa vahvemmin esiin sähköverkkojen merkityksen

huoltovarmuuden kokonaisuudessa ja erityisesti niihin kohdistuvan investointitarpeen huoltovarmuuden tavoitteiden toteutumiseksi.

Rauhansalo Sanna
Caruna Oy

Natri Rosa
Caruna Oy - Kalle Liuhala, sähköverkkajohtaja